

บทที่ 3

หน้าทับ

หน้าทับเพลงระอ์ตราจังหวะสองชั้น

----	--- คิง	----	--- ละ	----	--- คู้บ	--- คิง	--- ต่อม
----	--- คู้บ	--- คิง	-- คู้บเท่ง	--- คิง	-- คู้บเท่ง	--- คิง	--- ต่อม
--- คู้บ	- เพริง - เท่ง	--- ละ	- คู้บ - คิง	--- เท่ง	--- ตริง	- คิง - คู้บ	- เพริง ต่อม
----	--- คู้บ	--- คิง	-- คู้บเท่ง	--- คิง	-- คู้บเท่ง	--- คิง	--- ต่อม
--- คิง	-- คู้บเท่ง	--- ละ	--- คู้บ	- คิง- คู้ม	-- คู้บเท่ง	--- คิง	--- คู้ม
--- เท่ง	- ละ - คู้บ	- คิง - ต่อม	-- คู้บเท่ง	--- คิง	--- ต่อม	-- คู้บเท่ง	- คิง - ต่อม
--- เท่ง	- ละ - คู้บ	- คิง - คู้ม	-- คู้บเท่ง	--- คิง	--- คู้ม	--- เท่ง	- ละ - คู้บ
- คิง - ต่อม	-- คู้บเท่ง	--- คิง	--- ต่อม	-- คู้บเท่ง	- คิง- ต่อม	-- คู้บเท่ง	- คิง-ต่อม ¹

หมายเหตุ เสียง ต่อม คือเสียงกลองทัดตัวเมีย เสียง คู้ม คือเสียงกลองทัดตัวผู้ นอกจากนั้นคือหน้าทับตะโพน

หน้าทับเพลงระอ์ตราจังหวะสองชั้นขยายเป็นอัตราจังหวะสามชั้น

ไม้เดินที่ 1

----	--- คิง	----	--- ละ				
----	----	----	--- คิง	----	----	----	--- ละ

----	--- คู้บ	--- คิง	--- ต่อม				
----	----	----	--- คู้บ	----	--- คิง	----	--- ต่อม

¹ สัมภาษณ์ พิชิต ชัยเสรี, ผู้เชี่ยวชาญประจำหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางค์ไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 28 เมษายน 2549.

ไม้เดินที่ 2

----	--- คู้บ	--- คิง	-- คู้บเท่ง				
----	----	----	--- คู้บ	----	--- คิง	----	-- คู้บเท่ง

--- คิง	-- คู้บเท่ง	--- คิง	--- ต่อม				
----	--- คิง	----	-- คู้บเท่ง	----	--- คิง	----	--- ต่อม

ไม้เดินที่ 3

--- คู้บ	- เพริง - เท่ง	--- ละ	- คู้บ - คิง				
----	--- คู้บ	- เพริง	--- เท่ง	----	--- ละ	--- คู้บ	--- คิง

--- เท่ง	--- คริ่ง	- คิง - คู้บ	- เพริง - ต่อม				
----	--- เท่ง	----	--- คริ่ง	--- คิง	--- คู้บ	--- เพริง	--- ต่อม

ไม้เดินที่ 4

----	--- คู้บ	--- คิง	-- คู้บเท่ง				
----	----	----	--- คู้บ	----	--- คิง	----	-- คู้บเท่ง

--- คิง	-- คู้บเท่ง	--- คิง	--- ต่อม				
----	--- คิง	----	-- คู้บเท่ง	----	--- คิง	----	--- ต่อม

ไม้ลา

--- คิง	-- คู้บเท่ง	--- ละ	--- คู้บ				
----	--- คิง	----	-- คู้บเท่ง	----	--- ละ	----	--- คู้บ

- คิง - ตุ่ม	-- คู้บเท่ง	--- คิง	--- ตุ่ม				
--- คิง	--- ตุ่ม	----	-- คู้บเท่ง	----	--- คิง	----	--- ตุ่ม

--- เท่ง	- ละ - คู้บ	- คิง - ต่อม	-- คู้บเท่ง				
----	--- เท่ง	--- ละ	--- คู้บ	--- คิง	--- ต่อม	----	-- คู้บเท่ง

--- คิง	--- ต่อม	-- คู้บเท่ง	- คิง - ต่อม				
----	--- คิง	----	--- ต่อม	----	-- คู้บเท่ง	--- คิง	--- ต่อม

--- เท่ง	- ละ - คู้บ	- คิง - ตุ่ม	-- คู้บเท่ง				
----	--- เท่ง	--- ละ	--- คู้บ	--- คิง	--- ตุ่ม	----	-- คู้บเท่ง

- - - ดิ่ง	- - - ตุ่ม	- - - เห่ง	- - - ตะ - ตุ่ม				
- - - -	- - - ดิ่ง	- - - -	- - - ตุ่ม	- - - -	- - - เห่ง	- - - ตะ	- - - ตุ่ม

- ดิ่ง - ต่อม	- - ตุ่ม เห่ง	- - - ดิ่ง	- - - ต่อม				
- - - ดิ่ง	- - - ต่อม	- - - -	- - - ตุ่ม เห่ง	- - - -	- - - ดิ่ง	- - - -	- - - ต่อม

- - - ตุ่ม เห่ง	- ดิ่ง - ต่อม	- - - ตุ่ม เห่ง	- ดิ่ง - ต่อม				
- - - -	- - - ตุ่ม เห่ง	- - - ดิ่ง	- - - ต่อม	- - - -	- - - ตุ่ม เห่ง	- - - ดิ่ง	- - - ต่อม

หน้าทับเพลงตระอัตรสามชั้น

- - - -	- - - -	- - - -	- - - ดิ่ง	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ตะ
- - - -	- - - -	- - - -	- - - ตุ่ม	- - - -	- - - ดิ่ง	- - - -	- - - ต่อม
- - - -	- - - -	- - - -	- - - ดิ่ง	- - - -	- - - ดิ่ง	- - - ตุ่ม ดิ่ง	- - - ตุ่ม เห่ง
- - - -	- - - ตุ่ม	- - - ตุ่ม ดิ่ง	- - - ตุ่ม เห่ง	- - - ตุ่ม ดิ่ง	- - - ตุ่ม เห่ง	- - - ดิ่ง	- - - ต่อม
- - - -	- - - ตุ่ม เห่ง	- - - -	- - - ตุ่ม เห่ง	- - - ตะ	- - - ตุ่ม	- - - ดิ่ง	- - - ตุ่ม
- - - ดิ่ง	- - - ตุ่ม เห่ง	- - - -	- ตะ - ตุ่ม ดิ่ง	- - - เห่ง	- - - ดิ่ง	- ดิ่ง - ตุ่ม	- เห่ง - ต่อม
- - - -	- - - เห่ง	- ดิ่ง - ดิ่ง	- ดิ่ง - ดิ่ง	- - - -	- - - ดิ่ง	- - - ตุ่ม ดิ่ง	- - - ตุ่ม เห่ง
- - - -	- - - ตุ่ม	- - - ตุ่ม ดิ่ง	- - - ตุ่ม เห่ง	- - - ตุ่ม ดิ่ง	- - - ตุ่ม เห่ง	- - - ดิ่ง	- - - ต่อม
- - - -	- - - ดิ่ง	- - - -	- - - ตุ่ม เห่ง	- - - ดิ่ง	- - - ตุ่ม เห่ง	- - - -	- ตะ - ตุ่ม
- - - ดิ่ง	- - - ตุ่ม	- - - ดิ่ง	- - - ตุ่ม เห่ง	- - - ดิ่ง	- - - ตุ่ม เห่ง	- - - ดิ่ง	- - - ตุ่ม
- - - ดิ่ง	- - - ตุ่ม เห่ง	- - - -	- ตะ - ตุ่ม	- - - ดิ่ง	- - - ต่อม	- - - ดิ่ง	- - - ตุ่ม เห่ง
- - - ดิ่ง	- - - ตุ่ม เห่ง	- - - ดิ่ง	- - - ต่อม	- - - ตุ่ม เห่ง	- ดิ่ง - ต่อม	- - - ตุ่ม เห่ง	- - - ต่อม
- - - -	- - - ดิ่ง	- - - -	- ตะ - ตุ่ม	- - - ดิ่ง	- - - ตุ่ม	- - - ดิ่ง	- - - ตุ่ม เห่ง
- - - ดิ่ง	- - - ตุ่ม เห่ง	- - - ดิ่ง	- - - ตุ่ม	- - - ดิ่ง	- - - ตุ่ม เห่ง	- - - -	- ตะ - ตุ่ม
- - - ดิ่ง	- - - ต่อม	- - - ดิ่ง	- - - ตุ่ม เห่ง	- - - ดิ่ง	- - - ตุ่ม เห่ง	- - - ดิ่ง	- - - ต่อม
- - - ดิ่ง	- - - ตุ่ม เห่ง	- - - ดิ่ง	- - - ต่อม	- - - ตุ่ม เห่ง	- ดิ่ง - ต่อม	- - - ตุ่ม เห่ง	- - - ต่อม ²

² สัมภาษณ์ , ครูอุทัย ปานประยูร, ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ครูวิทยากรศิลป์ ระดับ 7 สำนักการสังคีต , 13 มีนาคม 2549.

วิเคราะห์หน้าทับตราสามชั้น

ไม้เดิน

บรรทัดที่ 1

สามชั้น	-----	-----	-----	--- ดิง	-----	-----	-----	--- ละ
สองชั้นขยาย	-----	-----	-----	--- ดิง	-----	-----	-----	--- ละ

บรรทัดที่ 2

สามชั้น	-----	-----	-----	--- คู้บ	-----	--- ดิง	-----	--- ต่อม
สองชั้นขยาย	-----	-----	-----	--- คู้บ	-----	--- ดิง	-----	--- ต่อม

พบว่าอัตราจังหวะหน้าทับสามชั้นกับอัตราจังหวะหน้าทับสองชั้นขยาย ทั้งบรรทัดที่ 1 - 2 มีเสียงและจังหวะเหมือนกัน เรียกว่าไม้เดินที่ 1

บรรทัดที่ 3

สามชั้น	-----	-----	-----	--- ดิง	-----	--- ดิง	-- คู้บดิง	--คู้บเพริง
สองชั้นขยาย	-----	-----	-----	--- คู้บ	-----	--- ดิง	-----	--คู้บเท่ง

พบว่าอัตราจังหวะหน้าทับสามชั้นกับอัตราจังหวะหน้าทับสองชั้นขยาย ในห้องโน้ตที่ 4 มีจังหวะตกตรงกันแต่ใช้เสียงที่แตกต่างกัน คือ อัตราจังหวะหน้าทับสามชั้น ใช้เสียง - - - ดิง อัตราจังหวะหน้าทับสองชั้นขยาย --- คู้บ

พบว่าห้องโน้ตที่ 6 เสียงและจังหวะตกตรงกัน คือ เสียง --- ดิง

พบว่าห้องโน้ตที่ 7 อัตราจังหวะหน้าทับสามชั้น มีการตกแต่งเป็น - - คู้บดิง ส่วนอัตราจังหวะหน้าทับสองชั้นขยาย ไม่มีการตกแต่งแต่อย่างไร

พบว่าห้องโน้ตที่ 8 อัตราจังหวะหน้าทับสามชั้นกับอัตราจังหวะหน้าทับสองชั้นขยาย มีจังหวะตกตรงกันแต่ใช้เสียงที่แตกต่างกัน คือ อัตราจังหวะหน้าทับสามชั้น เป็นเสียง -- คู้บเพริง อัตราจังหวะหน้าทับสองชั้นขยาย เป็นเสียง -- คู้บเท่ง

บรรทัดที่ 4

สามชั้น	-----	--- คู้บ	-- คู้บดิง	--คู้บเพริง	-- คู้บดิง	--คู้บเพริง	--- ดิง	--- ต่อม
สองชั้นขยาย	-----	--- ดิง	-----	--คู้บเท่ง	-----	--- ดิง	-----	--- ต่อม

พบว่าห้องโน้ตที่ 2 มีการขึ้นต้นในจังหวะเดียวกันแต่ต่างกันที่เสียงคือ อัตรารัจจะหน้าทับสามชั้นเป็น --- คู้บ อัตรารัจจะหน้าทับสองชั้นขยายเป็น --- ดิง

พบว่าห้องโน้ตที่ 3 อัตรารัจจะหน้าทับสามชั้น เป็น -- คู้บดิง

พบว่าห้องโน้ตที่ 4 อัตรารัจจะหน้าทับสามชั้นกับอัตรารัจจะหน้าทับสองชั้นขยาย มีจังหวะตกตรงกันแต่ใช้เสียงที่แตกต่างกัน คือ อัตรารัจจะหน้าทับสามชั้น เป็นเสียง - - คู้บเพริง อัตรารัจจะหน้าทับสองชั้นขยาย เป็นเสียง - - คู้บเท่ง แสดงความเข้มข้นในห้องโน้ตเดียวกันแต่ต่างวิธีการตี

พบว่าห้องโน้ตที่ 4 - 5 ของอัตรารัจจะหน้าทับสามชั้นเป็น มีลักษณะดำเนินเป็นอย่างเดียวกับห้องโน้ต ที่ 3 - 4

พบว่าห้องโน้ตที่ 7 ของอัตรารัจจะหน้าทับสามชั้น เป็นการตีเสียง ดิง ประจวบกับว่าต้องเรียกเสียงไม้กลอง ให้เสียงตกในห้องโน้ตที่ 8 ซึ่งอัตรารัจจะหน้าทับสองชั้นขยาย ก็เป็นลักษณะเดียวกัน แต่เสียง ดิง ตกที่ท้ายห้องที่ 6 ทั้ง บรรทัดที่ 3 - 4 บรรเลงต่อเนื่องกันเรียกว่าไม้เดินที่ 2

บรรทัดที่ 5

สามชั้น	----	--เพริงเท่ง	----	--เพริงเท่ง	--- ละ	--- คู้บ	--- ดิง	--- คู้บ
สองชั้นขยาย	----	--- คู้บ	--- เพริง	--- เท่ง	-----	--- ละ	--- คู้บ	--- ดิง

พบว่าในสี่ห้องแรกของอัตรารัจจะหน้าทับสามชั้น มีการใช้เสียงซ้ำกันในห้องโน้ตที่ 2 กับ 4 โดยใช้เสียง -- เพริงเท่ง ที่เป็นกลุ่มเสียงที่มีความหนักแน่นและความเข้มข้น ส่วนอัตรารัจจะหน้าทับสองชั้นขยายก็พบที่มีการใช้เสียงที่ใกล้เคียงกับอัตรารัจจะหน้าทับสามชั้น คือพบเสียง -- เพริง กับ -- เท่ง แสดงความเข้มข้นเช่นกัน

พบว่าในสี่ห้องหลังอัตรารัจจะหน้าทับสามชั้นกับอัตรารัจจะหน้าทับสองชั้นขยายดำเนินในลักษณะเสียงตกท้ายห้องและมีการใช้เสียงเดียวกันคือ เสียง ละ คู้บ ดิง แต่สลับตำแหน่งกัน

บรรทัดที่ 6

สามชั้น	--- ดิง	--เพริงเท่ง	----	- ละ คู้บ ดิง	--เท่ง	--- ดริง	- ดิง - คู้บ	--เพริงต่อม
สองชั้นขยาย	----	--- เท่ง	----	--- ดริง	--- ดิง	--- คู้บ	--- เพริง	--- ต่อม

พบว่าในสี่ห้องหลังของอัตรารัจจะหน้าทับสามชั้นกับแปดห้องของอัตรารัจจะหน้าทับสองชั้นขยายเป็นการตีเหมือนกัน ในลักษณะการตีเป็นทวิคูณของความเร็วเป็นสองเท่า

พบว่าบรรทัดที่ 5 - 6 บรรเลงต่อเนื่องกันเรียกว่า ไม้เดินที่ 3

บรรทัดที่ 7

สามชั้น	----	--- พริง	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	----	--- ดิง	--- คู้บดิง	--คู้บเพริง
สองชั้นขยาย	----	-----	-----	--- คู้บ	-----	--- ดิง	-----	--คู้บเท่ง

พบว่าอัตราจังหวะหน้าทับสามชั้น ในบรรทัดนี้มีลักษณะการตีเพื่อให้เกิดความเข้มข้นของเสียง ในช่วงสี่ห้องแรกโดยการตี เสียง ทริงในท้ายห้องโน้ตที่ 2 แล้วตีเสียง ดิ่ง ในจังหวะถัด ๆ จากนั้นก็ดำเนิน เป็นอย่างเดียวกับบรรทัดที่ 3

พบว่าอัตราจังหวะหน้าทับสองชั้นขยายในบรรทัดนี้เป็นอย่างเดียวกับบรรทัดที่ 3 ของ อัตรา จังหวะหน้าทับสองชั้นขยาย

บรรทัดที่ 8

สามชั้น	----	--- คู้บ	-- คู้บดิ่ง	-- คู้บเพริง	-- คู้บดิ่ง	-- คู้บเพริง	--- ดิ่ง	---- ต่อม
สองชั้นขยาย	----	--- ดิ่ง	----	-- คู้บเท่ง	----	--- ดิ่ง	----	--- ต่อม

พบว่าอัตราจังหวะหน้าทับสามชั้นและอัตราจังหวะหน้าทับสองชั้นขยาย ในบรรทัดนี้มี ลักษณะเป็นอย่างเดียวกับบรรทัดที่ 4 ของอัตราจังหวะหน้าทับสามชั้นและอัตราจังหวะหน้าทับสองชั้น ขยาย

พบว่าบรรทัดที่ 7 – 8 บรรเลงต่อเนื่องกันเรียกว่า ไม้เดินที่ 4 จึงสรุปได้ว่าในบรรทัด ที่ 7 – 8 ของอัตราจังหวะหน้าทับสามชั้นนั้น เป็นอย่างเดียวกับบรรทัดที่ 3 – 4 แต่ที่มีความแตกต่างกัน ในช่วงต้นมีความประสงค์ เพื่อแสดงความเข้มข้นในตกแต่งหน้าทับ

ไม้ลา

บรรทัดที่ 9

สามชั้น	----	--- ดิ่ง	----	-- คู้บเพริง	--- ดิ่ง	-- คู้บเพริง	----	- ละ - คู้บ
สองชั้นขยาย	----	--- ดิ่ง	----	-- คู้บเท่ง	----	--- ละ	----	--- คู้บ

พบว่าอัตราจังหวะหน้าทับสามชั้นและอัตราจังหวะหน้าทับสองชั้นขยายในสี่ห้องแรก มีลักษณะการใช้เสียงในจังหวะตกเดียวกัน แตกต่างกันที่ใช่เสียง เพริง เป็นเสียง เท่ง ในท้ายห้องที่ สี่ นั้นเกิดจากวิธีการตีที่ต้องการแสดงความเข้มข้นของเสียงที่แตกต่างกัน

พบว่าอัตราจังหวะหน้าทับสามชั้นในสี่ห้องหลัง มีลักษณะการตีทวนมือหรือตีซ้ำเสียงเดิมของ สี่ห้องแรกโดยมีความเร็วเท่าตัว จากนั้นก็ตีเว้นจังหวะที่ห้อง โน้ตที่ 7 เพื่อตีชิดเสียงที่ห้อง โน้ตที่ 8 เพื่อ แสดงเชิงของการตี

พบว่าอัตราจังหวะหน้าทับสองชั้นขยายในสี่ห้องหลัง มีลักษณะการตีในจังหวะตกที่สำคัญ คือ ห้อง โน้ตที่ 6 และห้อง โน้ตที่ 8 ในเสียง ละ กับเสียง คู้บ นอกจากนี้ยังเป็นเสียงส่งที่สำคัญไปยังบรรทัด ต่อไปและเป็นลักษณะที่ตรงกันใน อัตราจังหวะหน้าทับสามชั้นและอัตราจังหวะหน้าทับสองชั้นขยาย อีกด้วย

บรรทัดที่ 10

สามชั้น	- - - ดิง	- - - คุ่ม	- - - ดิง	-- คู้บเพริง	- - - ดิง	-- คู้บเพริง	- - - ดิง	- - - คุ่ม
สองชั้นขยาย	- - - ดิง	- - - คุ่ม	- - - -	- - คู้บเพ่ง	- - - -	- - - ดิง	- - - -	- - - คุ่ม

พบว่าอัตราจังหวะหน้าทับสามชั้นและอัตราจังหวะหน้าทับสองชั้นขยายในสี่ห้องแรก มีความเข้มขึ้นของการดำเนินเสียงที่ใกล้เคียงกัน

พบว่าอัตราจังหวะหน้าทับสามชั้นในสี่ห้องหลัง มีลักษณะการตีทวนมือหรือตีซ้ำเสียงเดิมแล้วตีเสียง ดิง ราวกับว่าเพื่อแรกเสียงกลองทัดให้ลงในจังหวะต่อไป ซึ่งมีลักษณะเหมือนกันในอัตราจังหวะหน้าทับสามชั้นและอัตราจังหวะหน้าทับสองชั้นขยาย และพบว่ามี การดำเนิน ไม้ลา ตกที่ห้องโน้ตที่ 2 กับห้องโน้ตที่ 8 ในเสียงกลองตัวผู้ คือเสียง คุ่ม เหมือนกันอีกด้วย

บรรทัดที่ 11

สามชั้น	- - - ดิง	-- คู้บเพริง	- - - -	- ละ- คู้บ	- - - ดิง	- - - ค่อม	- - - ดิง	- - คู้บเพริง
สองชั้นขยาย	- - - -	- - - เพ่ง	- - - ละ	- - - คู้บ	- - - ดิง	- - - ค่อม	- - - -	- - คู้บเพ่ง

พบว่าอัตราจังหวะหน้าทับสามชั้นและอัตราจังหวะหน้าทับสองชั้นขยายมีเสียงตกที่สำคัญ ตรงกันและใกล้เคียงกัน ดังนี้

ท้ายห้องโน้ตที่ 2 อัตราจังหวะหน้าทับสามชั้นและอัตราจังหวะหน้าทับสองชั้นขยาย เป็นเสียงเพริง กับ เพ่ง

ท้ายห้องโน้ตที่ 4 อัตราจังหวะหน้าทับสามชั้นและอัตราจังหวะหน้าทับสองชั้นขยาย เป็นเสียงเดียวกัน คือ เสียง คู้บ

ท้ายห้องโน้ตที่ 6 อัตราจังหวะหน้าทับสามชั้นและอัตราจังหวะหน้าทับสองชั้นขยาย เป็นเสียงกลองทัดตัวเมีย คือเสียง ค่อม เหมือนกัน

ท้ายห้องโน้ตที่ 8 อัตราจังหวะหน้าทับสามชั้นและอัตราจังหวะหน้าทับสองชั้นขยาย เป็นเสียงที่ใกล้เคียงกันคือ คู้บเพริง กับ คู้บเพ่ง

บรรทัดที่ 12

สามชั้น	- - - ดิง	- คู้บเพริง	- - - ดิง	- - - ค่อม	-- คู้บเพริง	- ดิง - ค่อม	-- คู้บเพริง	- ดิง - ค่อม
สองชั้นขยาย	- - - -	- - - ดิง	- - - -	- - - ค่อม	- - - -	- - คู้บเพ่ง	- - - ดิง	- - - ค่อม

พบว่าอัตราจังหวะหน้าทับสามชั้นและอัตราจังหวะหน้าทับสองชั้นขยาย มีไม้เดินกลองทัดตัวเมียเสียง ค่อม ในห้องโน้ตที่ 4 และห้องโน้ตที่ 8 ตรงกัน

พบว่าอัตราจังหวะหน้าทับสามชั้นมีลักษณะการตีสำนวนที่ ๆ ของสำนวนกลอนหน้าทับราวกับว่าแสดงการปิดของกลุ่มสำนวน

บรรทัดที่ 13

สามชั้น	----	-- - ดิง	----	- ละ - ตุ่ม	--- ดิง	--- ตุ่ม	--- ดิง	-- ตุ่มเพริ่ง
สองชั้นขยาย	----	--- เห่ง	--- ละ	--- ตุ่ม	--- ดิง	--- ตุ่ม	----	-- ตุ่มเห่ง

บรรทัดที่ 14

สามชั้น	-- - ดิง	-- ตุ่มเพริ่ง	--- ดิง	--- ตุ่ม	--- ดิง	-- ตุ่มเพริ่ง	----	- ละ - ตุ่ม
สองชั้นขยาย	----	--- ดิง	----	--- ตุ่ม	----	--- เห่ง	--- ละ	--- ตุ่ม

บรรทัดที่ 15

สามชั้น	-- - ดิง	--- ต่อม	--- ดิง	-- ตุ่มเพริ่ง	--- ดิง	-- ตุ่มเพริ่ง	--- ดิง	--- ต่อม
สองชั้นขยาย	--- ดิง	--- ต่อม	----	-- ตุ่มเห่ง	----	--- ดิง	----	--- ต่อม

พบว่าอัตราจังหวะหน้าทับสามชั้นและอัตราจังหวะหน้าทับสองชั้นขยาย ในบรรทัดที่ 13 - 15 มีลักษณะการแบ่งสำนวนหน้าทับเหมือนบรรทัด 11 ห้อง 1 - 8 ถึงบรรทัดที่ 12 ห้อง 1 - 4 ดังนี้

1. หกห้องโน้ตแรก เป็นสำนวนที่ 1 มีการดำเนินไม้กลองทัด ตัวเมีย เสียง ตุ่ม ในจังหวะท้ายห้องที่ 6
2. หกห้องโน้ตต่อมาเป็นสำนวนที่ 2 มีการดำเนินไม้กลองทัด ตัวเมีย เสียง ตุ่ม ในจังหวะท้ายห้องที่ 6
3. หกห้องโน้ตต่อมาเป็นสำนวนเดียวกับสำนวนหน้าทับกลุ่มที่ 1 แต่มีการปรับเปลี่ยนในสองห้องโน้ตแรก จากเสียง --- ดิง เป็น --- ดิง -- ตุ่มเพริ่ง เพื่อให้เกิดความเข้มข้นของเสียง มีการดำเนินไม้กลองทัด ตัวผู้ เสียง ต่อม ในจังหวะท้ายห้องที่ 6
4. หกห้องโน้ตต่อมา เป็นสำนวนเดียวกับสำนวนกลุ่มที่ 2 มีการดำเนินไม้กลองทัด ตัวผู้ เสียง ต่อม ในท้ายห้องที่ 6

บรรทัดที่ 16

สามชั้น	--- ดิง	-- ตุ่มเพริ่ง	--- ดิง	-- - ต่อม	-- ตุ่มเพริ่ง	- ดิง - ต่อม	-- ตุ่มเพริ่ง	- ดิง - ต่อม
สองชั้นขยาย	----	-- ตุ่มเห่ง	--- ดิง	--- ต่อม	----	-- ตุ่มเห่ง	--- ดิง	--- ต่อม

พบว่าอัตราจังหวะหน้าทับสามชั้นและอัตราจังหวะหน้าทับสองชั้นขยาย เป็นสำนวนหน้าทับลงจบและเป็นสำนวนเดียวกับบรรทัดที่ 12 แสดงว่าในบรรทัดที่ 12 นั้นเป็นการแบ่งกลุ่มของไม้ลาดังนั้นกลุ่ม ไม้ลาดังได้เป็นสองกลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มแรก บรรทัดที่ 9 ถึง 12 กลุ่มที่สองบรรทัดที่ 13 - 16

สรุปการศึกษาและวิเคราะห์หน้าทับเพลงระอ์ตราจังหวะสามชั้น

จากการศึกษาและวิเคราะห์พบว่าอ์ตราจังหวะหน้าทับสามชั้นและอ์ตราจังหวะหน้าทับสองชั้น ขยายนั้น มีรากฐานมาจากที่เดียวกัน โดยมีปรากฏการที่แสดงดังนี้

1. ในบรรทัดที่ 2 –3 หรือไม้เดินที่ 1 พบว่ามีการแสดงการตีโดยมีเสียงและจังหวะตกที่ตรงกัน อันเกิดจากครุโบราณได้แสดงให้เห็นที่มาของหน้าทับเพลงระ

2. ในบรรทัดที่ 2–3 เหมือนกับ บรรทัดที่ 7 –8 หรือไม้เดินที่ 1 เหมือนกับ ไม้เดินที่ 4 คือ การตีซ้ำของสำนวนหน้าทับ แต่หน้าทับสามชั้นมีการตกแต่งในต้นสำนวนหน้าทับของบรรทัดที่ 7 เพื่อต้องการความเข้มข้นของเสียง ตลอดถึงการใช้จังหวะตกในท้ายห้องที่ 4 กับ ที่ 8 มีความเข้มข้น ตรงกัน อีกด้วย

3. ในบรรทัดที่ 3 – 4 ไม้เดินที่ 3 พบว่าในสี่ห้องหลังของอ์ตราจังหวะหน้าทับสามชั้นกับแปดห้องของอ์ตราจังหวะหน้าทับสองชั้นขยายเป็นการตีเหมือนกัน ในลักษณะการตีเป็นทวีคูณของความเร็วเป็นสองเท่า หากพิจารณาในไม้เดินที่ 3 ราวกับว่า อ์ตราจังหวะหน้าทับสามชั้นนั้นเป็นการตีซ้ำมาจากอ์ตราจังหวะหน้าทับสองชั้นในรูปแบบเดิมที่ผู้วิจัยยังไม่ได้ขยายหน้าทับ

4. พบว่าไม้เดิน - ไม้ลา ในอ์ตราจังหวะหน้าทับสามชั้นและอ์ตราจังหวะหน้าทับสองชั้นขยายมีโครงสร้างเป็นอย่างเดียวกัน แต่อ์ตราจังหวะหน้าทับสามชั้นนั้น มีการตกแต่งเพิ่มความเข้มข้นของหน้าทับ

จากเหตุผลการศึกษาและวิเคราะห์หน้าทับเพลงระอ์ตราจังหวะหน้าทับสามชั้นและหน้าทับเพลงระอ์ตราจังหวะหน้าทับสองชั้นขยายนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า

หน้าทับระโหมโรงในอ์ตราสามชั้น ได้นำมาจากหน้าทับระในอ์ตราสองชั้น แล้วได้ขยายขึ้นเป็นอ์ตราสามชั้น ตกแต่งให้เกิดความพิสดารโดยรักษาโครงสร้างที่สำคัญของเนื้อหาและโครงสร้างไม้เดินและไม้ลา ของหน้าทับระในอ์ตราสองชั้น แสดงให้เห็นว่าหน้าทับระสามชั้นกับเนื้อทำนองหลักของเพลงระโหมโรงนั้น เกิดขึ้นคนละครั้ง ตามเหตุผล คือ เนื้อทำนองหลักของเพลงระโหมโรงเป็นมือเสภาโดยไม่มีมือหน้าพาทย์อยู่เลยและหน้าทับก็แสดงถึงที่มาของหน้าทับระสองชั้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย